

ELE

Eragin linguistikoaren ebaluazioa

Zigor Etxeburua (*Gipuzkoako Foru Aldundiko Euskara Zuzendaria*¹)
zetxeburua@gipuzkoa.net

Maren Belastegi (*Udalerri Euskaldunen Mankomunitateko lehendakaria, UEMA*)
lehendakaria@uema.eus

Sarrera-data: 2015-03-30 | Onartze-data: 2015-06-25

Laburpena. Eragin linguistikoaren ebaluazioa (ELE) Gipuzkoako Foru Aldundiak 2012an abian jarritako proiektua da. Bere xedea, lurralde eremu jakin bateko (auzo, herri, hiri, eskualde) proiektu eta jarduera pribatu zein publikoek bertako errealitate linguistikoan izan ditzaketen balizko eraginak aurreikustea, identifikatzea, ebaluatzea da, eta euskararen eta euskal hiztun elkartearen egoerari kalterik eraginez gero, horiek murrizteko eta aurrea hartzeko neurriak hartzea. Egitasmoaren aplikazio eremua, bereziki, euskararen arnagune diren herri euskaldunak dira, egoera soziolinguistiko onean dauden eremuak babesteko, nahiz eta gainerako eremuetan ere aplikatu ahal izango den. Artikulu honetan, ELEren ebaluazio prozedura aurkeztuko da, urratsez urrats, eta ebaluazioaren ondorioen arabera haurtu beharreko neurrien jarraipena egiteko hainbat irizpide ere eskainiko dira. • **Hitz gakoak:** arnagunea, prebentzioa, eragin linguistikoa, lehen hizkuntza, etxeko erabilera, hizkuntza gaitasuna.

Abstract. The Influence of Language Assessment (ELE) is a project set up by the Chartered Provincial Council of Gipuzkoa in 2012. It seeks to anticipate, identify and evaluate the possible influences that could be exerted by private and public projects and activities on the local language reality, and should they exert a harmful effect on the situation of Basque and the community of Basque speakers, to implement measures to limit them and remain one step ahead of them. Basque-speaking localities that are breathing spaces for Basque in particular are the sphere of application of the project to protect the areas that are in a good sociolinguistic situation, even though it could be applied in all the other areas. This article presents the ELE's evaluation procedure step by step, and also offers a number of criteria for monitoring the measures that will need to be taken in the light of the conclusions of the evaluation. • **Key words:** breathing space, prevention, language influence, first language, use in the home, language aptitude.

1. EGITASMOAREN ZERGATIA

I

Gipuzkoa da Euskal Herriko herrialderik euskaldunena, euskaraz bizi ahal izateko baldintzarik egokienak dituena.

Gipuzkoaren ezaugarri garrantzitsua da bere herri gehienetan euskaraz dakitenak gehiengo direla²: biztanleen %70 edo gehiago euskalduna duten 56 herri eta 5 eskualde ditu, eta herritarren erdia baino gehiago euskaldunak diren 82 herri eta 10 eskualde.

Udalerrri euskaldunak euskaldunen proportzio handia duten herriak eta auzoak dira, euskaraz egunero normaltasunez eta naturaltasunez bizi direnak. Haietan euskarak betetzen ditu edozein hizkuntzak betetzen dituen funtzioak: lana, familia bizimodua, lagunartekoa, administrazioarekiko harremana... Proportzioz euskaldunak gehiengo diren udalerriotan, herritarrek euskara naturaltasunez erabiltzen dute beren komunikazio-behar gehienetarako. Euskaraz bizi diren udalerrriak onuragarriak dira gure hirientzat eta Euskal Herri osoarentzat ere, euskara hain zabaldua ez dagoen tokientzat eredu eta arnasa direlako. Horregatik, arnagune dira gure hizkuntzarentzat.

Udalerrri Euskaldunen Mankomunitateak (UEMA) herri euskaldunen zati esanguratsu bat hartzen du. Guztira, 73 udalerrrik osatzen dute mankomunitatea eta haietatik 39 Gipuzkoan daude. UEMA mankomunitatea osatzen duten herriek egiturak, egitasmoak eta baliabideak osatu eta eratu dituzte, euskarari funtzio guztiekin eusteko asmoz.

Hala ere, Gipuzkoan badira aldeak hiriburu inguruaren eta barnealdearen artean, euskararen ezagutzaren nagusitasuna ez da guztiz homogenea. Bi eremu soziolinguistiko handitan banatu daiteke herrialdea:

— Ipar-ekialdea: biztanleen %57. Lasarten hasi eta Irunerainoko eremuan biztanleen %42 da euskalduna. Tartean badaude euskaldun kopuru handia duten herriak (Oiartzun, %74; Astigarraga eta Hondarribia, %60).

— Hego-mendebaldea: biztanleen %43. Euskaldunen proportzioa handia da (biztanleen %65), herri handi batzuetan proportzio hori jaisten den arren (Zumarraga %46; Andoain eta Eibar %52; Arrasate eta Beasain %55).

Gainera, gune soziolinguistiko euskaldunenetan geldialdi bat sumatzen ari da: euskaldunen proportzioan galdu dute Gipuzkoako 39 herrik,

Gipuzkoa da Euskal Herriko herrialderik euskaldunena, euskaraz bizi ahal izateko baldintzarik egokienak dituena.

Gipuzkoaren ezaugarri garrantzitsua da bere herri gehienetan euskaraz dakitenak gehiengo direla: biztanleen %70 edo gehiago euskalduna duten 56 herri eta 5 eskualde ditu, eta herritarren erdia baino gehiago euskaldunak diren 82 herri eta 10 eskualde.

Gune soziolinguistiko euskaldunenetan geldialdi bat sumatzen ari da: euskaldunen proportzioan galdu dute Gipuzkoako 39 herrik, eta euskararen kale erabileraren datuetan ere sumatu da gelditzea. Adituen iritziz, euskaraz bizitzeko baldintzen aldakortasuna handia da eta pertsonen edota erakundeen jardunaren eraginpekoa da.

eta euskararen kale erabileraren datuetan ere sumatu da gelditzea. Adituen iritziz, euskaraz bizitzeko baldintzen aldakortasuna handia da eta pertsonen edota erakundeen jardunaren eraginpekoa da. Adibidez, hirien eta herrien geografian egindako aldaketek hizkuntzen garapenean eragin dutela nabarmentzen ari dira hizkuntzalariak. Horregatik, euskaraz bizitzeko baldintzak sortzeko eta bitartekoak jartzeko, aspektu sozial guztiak kontuan hartu behar dira, lurraldearen garapenarenak eta antolaketarenak, eta hirigintzarenak barne.

Mendekotasun egoeran dago euskara, eta arnaguneak behar ditu, bere funtzio guztiak mugarik gabe, askatasunez, bete eta garatzeko lekuak. Eusko Jaurlaritzak berak nabarmentzen du hizkuntza batek, garatuko bada, bera nagusia den esparruak behar dituela: *“Arnagune horiek zaindu, sortu eta, ahal balitz, hedatu ezean, alferrik izango da, seguruenera, gainerako ahalegin oro. Horrenbestez, lehentasunezko trataera garbia eman beharko zaie euskararen arnaguneei XXI. mende hasierako hizkuntza politikan”*.

Gipuzkoako Foru Aldundiak bat egin nahi izan du herrialdearen errealitate soziolinguistiko horrekin, bai bere hizkuntza jardueretan, bai euskara sustatzeko egindako ekimenetan. Horregatik, Foru Aldundiak euskaraz bizitzeko eskubidearen alde lan egin du 2011-2015 legealdian, gure hizkuntzari lehentasuna emanaz eta euskaraz bizitzeko baldintzak sortuz eta bitartekoak jarritz.

Foru Aldundiak ezarri duen hizkuntza-politika berriari esker, euskaldunon hizkuntza-eskubideen bermeak gidatu du Aldundiaren jardueran, euskararen benetako ofizialtasuna garatzeko, jendartean harreman parekideak lortzeko eta gizarte kohesioari laguntzeko. Gainera, euskara lehenesten duen hizkuntza-politika berria garatu du, bi hizkuntza ofizialen arteko berdintasuna ekarriko duen egoera lortzeko, eta errazteko, euskalduneri, euskararen erabilera, Aldundiaren zerbitzuak erabiltzean.

Euskaraz bizitzeko baldintzen aldakortasuna murrizteko, bere esku-meneko egitekoetan prebentzioaren ikuspegia barneratzeari ekin dio GFAk, azken helburua izanik hizkuntza kudeaketaren aurreikuspena egitea edozein jardueratan, diseinu fasetik bertatik, eta euskara osasuntsu dagoen egoeretan atzerapausoak saihestea. Ildo horretan, Gipuzkoako Foru Aldundiak, Udalerri Euskaldunen Mankomunitateak (UEMA) eta Euskararen Gizarte Erakundeen Kontseiluak lankidetzan hitzarmena sinatu zuten 2012ko maiatzean udalerrri euskaldunak, euskaldun kopuru handia dutenak, zaintzeko, sustatzeko eta hedatzeko.

2. EGITASMOAREN XEDEA

I

Lurralde eremu (auzo, herri, hiri, eskualde) jakin bateko proiektu eta jarduera pribatu zein publikoek bertako errealitate linguistikoan izan ditzaketen balizko eraginak aurreikustea, identifikatzea, ebaluatzea, eta euskararen eta euskal hiztun elkartearen egoerari kalterik eraginez gero, horiek murrizteko eta aurea hartzeko neurriak hartzea da proiektu honen xedea.

Dinamika sozialak, politikoak, akademikoak eta juridikoak abiatu dira, euskararen arnaguneak zaintzen, sustatzen, indartzen eta hedatzen laguntzeko. Izan ere, udalerrri euskaldunek euskaraz bizirik irauteko, soziolinguistikoki diren modukoak izaten jarrai dezaten, beharrezkoa da, besteren artean:

- Erakunde publikoetan prebentzioaren ikuspegia txertatzea, garatzen duten ohiko jarduerak kalterik ez eragiteko gune euskaldun horien euskarazko gizarte bizitzan eta kultur garapenean.
- Arnaguneak ugaritzea, euren inguruetara hedatuz. Normalizazio prozesuaren ibilbide naturala hori baita, hain zuzen, arnagune izan daitezkeen eremuak arnagune bilakatzea.
- Arnaguneen funtzioa, garrantzia eta balioa azpimarratzea eta beren garapen iraunkorra bermatzeko premia jendarteratzea; batez ere arnagune horietako herritarren artean, baina baita gainerako euskal herritarren artean ere, horretarako, komunikazio- edota informazio-dinamikak bultzatuz.
- Udalerrri euskaldunenak euskara normalizatzeko estrategiaren erdigunean kokatzea.

Neurri horien bidez, euskara eta euskararen lur-gunea berrosatzeko bidean jauzi nabarmena egin nahi da. Testuinguru honetan, egitasmonek lan ildo juridiko bat bultzatu du; horren bidez *prebentzioaren ikuspegia txertatu nahi da administrazioen jardunean* eta, horretarako, arau egitasmonek bat zehaztu, herri aginteek beren eraginpeko esparruetan ezarriko dutena. Arau horren bidez neurtu nahi dira erakundeen egitasmoei udalerrri euskaldunetako euskararen egoeran izan dezaketen eragina, balizko kalteak neurri zuzentzaileen bidez murrizteko beharra ezarritz.

Lurralde eremu (auzo, herri, hiri, eskualde) jakin bateko proiektu eta jarduera pribatu zein publikoek bertako errealitate linguistikoan izan ditzaketen balizko eraginak aurreikustea, identifikatzea, ebaluatzea, eta euskararen eta euskal hiztun elkartearen egoerari kalterik eraginez gero, horiek murrizteko eta aurea hartzeko neurriak hartzea da proiektu honen xedea.

Herri erakundeen egitasmoek udalerrri euskaldunetako euskararen egoeran izan dezaketen eragina aurreikusteko, neurtzeko eta balizko kalteak neurri zuzentzaileen bidez zuzentzeko edota murrizteko, Foru Aldundiak eta Udalerrri Euskaldunen Mankomunitateak prebentzioaren ikuspegia administrazioen jardunean txertatuko duen arau egitasmo bat zehaztu dute, lankidetzan, eta bakoitzak bere eraginpeko esparruetan ezartzeko urratsak eman ditu.

3. EGITASMOAREN EDUKIAK

I

Herri erakundeen egitasmoek udalerrri euskaldunetako euskararen egoeran izan dezaketen eragina aurreikusteko, neurtzeko eta balizko kalteak neurri zuzentzaileen bidez zuzentzeko edota murrizteko, Foru Aldundiak eta Udalerrri Euskaldunen Mankomunitateak *prebentzioaren ikuspegia administrazioen jardunean txertatuko duen arau egitasmo bat* zehaztu dute, lankidetzan, eta bakoitzak bere eraginpeko esparruetan ezartzeko urratsak eman ditu.

Araudiaren oinarrian dagoen sistemak jasotzen ditu:

— Administrazioen jardueren inpaktu linguistikoak neurtuko dituen *Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa* (aurrerantzean *ELE*). Eragin linguistikoa horrela definitu dugu: proiektu edo jarduera batek eremu jakin batean sortzen duen egoera soziolinguistikoaren aldaketa. Eragin linguistikoa hizkuntza batentzat positiboa, negatiboa edo neutroa izan daiteke.

— Balizko kalte horiek saihestu edo murrizteko neurri zuzentzaileak eta horien ezarpenaren segimendua.

4. EGITASMOAREN IRISMENA

I

Egitasmo honen aplikazio eremua, bereziki, euskararen arnasgune diren herri euskaldunak dira, helburua izanik egoera soziolinguistiko onean dauden eremuak babestea.

Hala ere, gainerako eremuetan ere aplikatu ahal izango litzateke, bereziki egoera soziolinguistikoan aurrerapausoak ematen ari den eremuetan, horrela erabakiz gero.

— ERAGIN EREMUAK

– Lehendik abian diren proiektuak eta jarduerak. Aurrerantzean egingo diren proiektuak eta jarduerak.

— ERAGIN ALDIAK

– Proiektuaren jarduerak berak eragiten duena; garatzen den proiektuaren edo jardueraren eragin denbora.

— JARDUERAREN ERAGILEAK

- Eragile pribatuen egitasmoak: norbanakoen eta enpresen jarduerak, produktuak eta zerbitzuak.
- Eragile publikoen egitasmoak: arauak, jarduerak, plangintzak, diru laguntzak... Proiektu bakoitzean instituzio bakoitzaren eskumenaren arabera: udala, Aldundia, Jaurilaritza, estatua...

— JARDUERA MOTAK

- Etxebizitza, hirigintza
- Oinarrizko zerbitzuak: hezkuntza, osasungintza... jarduera sozio-ekonomikoa/enplegua, ekipamenduak, merkataritza eta aisialdia
- Garraioa (eskola-garraioa, larrialdi-garraioa/anbulantzia zerbitzua, taxi zerbitzua,...)
- Espazio publikoa (lurraldearen antolamendua, eraikinen kopapena...)
- Gizarte eta kultur ekimenak.

5. ERAGIN LINGUISTIKOA NEURTZERAKOAN KONTUAN HARTZEKOAK DIREN DATUAK ETA INDIZEAK

I

Eragin linguistikoaren balorazioak jaso aurretik, eragin eremuari dagokion informazio garrantzitsua aztertzeak ondorengo lana erraztuko digu.

Kontuan hartzekoak diren datuak hauek dira: datu demografikoak, soziolinguistikoak eta sozioekonomikoak.

Kasuan kasu, aztertu beharko da zein informazio jasotzea den egokiena.

— Demografikoak: biztanle kopuruaren bilakaera, haur-indizea, zahartze-indizea, atzerritar-indizea.

— Ekipamenduak eta azpiegiturak: kultur-etxea, anbulatorioa, ikas-tetxeak, parkeak, bidegorriak, aisialdirako guneak, zinema, txokoak, gazteen lonjak.

— Adierazle linguistikoak: euskara gaitasuna, erabilera, etxeko hizkuntza, lehen hizkuntza, adinaren, generoaren eta jaioterriaren arabera.

— Euskararen inguruko egituraketa eta baliabideak: UEMA, euskara planak, euskara zerbitzuak, araututako irakaskuntza, komunikazio hizkuntza.

Egitasmo honen aplikazio eremua, bereziki, euskararen arnasgune diren herri euskaldunak dira, helburua izanik egoera soziolinguistiko onean dauden eremuak babestea.

Hala ere, gainerako eremuetan ere aplikatu ahal izango litzateke, bereziki egoera soziolinguistikoan aurrerapausoak ematen ari den eremuetan, horrela erabakiz gero.

Eragin linguistikoaren balorazioak jaso aurretik, eragin eremuari dagokion informazio garrantzitsua aztertzeak ondorengo lana erraztuko digu.

Kontuan hartzekoak diren datuak hauek dira: datu demografikoak, soziolinguistikoak eta sozioekonomikoak.

— Sozioekonomikoak: tokiko ekonomia jarduerak, langabezia tasa.

Informazio osogarria jasotze aldera, hiru indize esanguratsu kalkulatzeko aukera izango da ebaluazio prozesuan zehar.

— **Hauskortasun indizea:** indize horren helburua da edozein esku-hartzek eragin eremuaren egoera soziolinguistikoa zer nolako neurrian hauts dezakeen neurtzea.

— **Planaren eraginaren indizea:** Indize horren helburua da esku-hartzearen barruko ekintzek hizkuntzarengan izango duten eragina neurtzea.

— **Euskararen ezagutzaren proiektzio indizea** – etxebizitzak eraikiko diren kasuetarako - Indize horrek bizitegi asentamendu berriek euskararen ezagutzan izango duen eragina kalkulatu du.

6. ERAGIN LINGUISTIKOAREN EBALUAZIOA EGITEKO PROZEDURA

I Prozedura hau zehaztu da, proiektuen eragin linguistikoa ebaluatzeko:

6.1 Proiektuak hizkuntza-txostena behar duen zehaztu: galdetegi bat bete horretarako

6.2 Baiezkoan, proiektuaren sustatzaileak errealitate linguistikoari buruzko txostena prestatu, eta bertan jaso zer aldaketa eragingo dituen proiektuak errealitate horretan eta zein neurri zuzentzaile aplikatuko den.

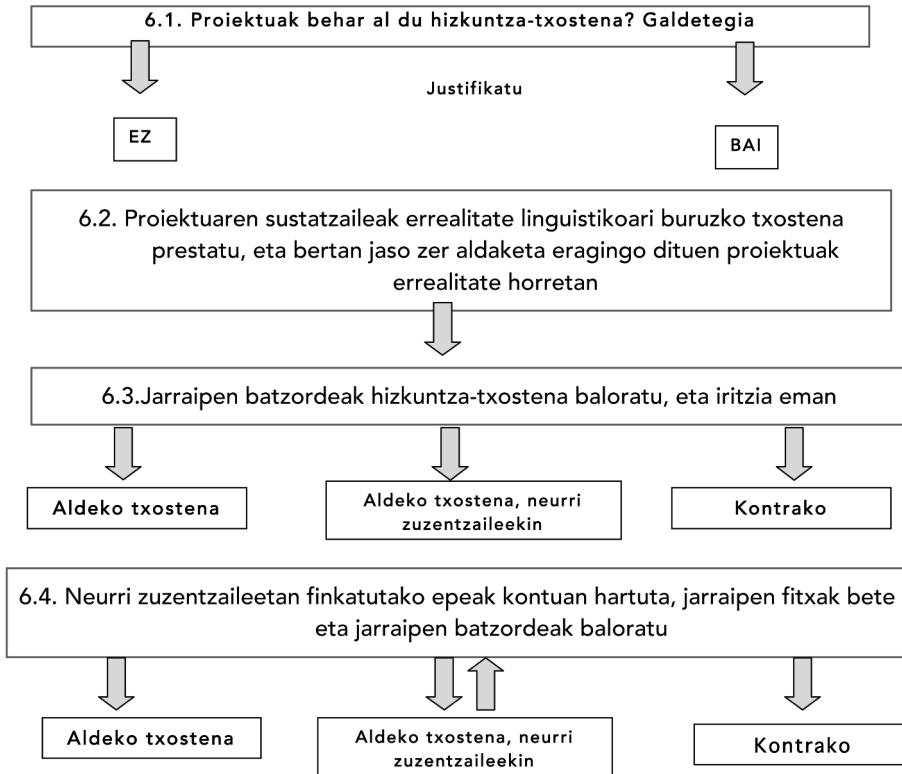
6.3 Jarraipen batzordeak hizkuntza-txostena baloratu, eta iritzia eman. 3 aukera:

- Aldeko txostena
- Aldeko txostena, neurri zuzentzaileekin
- Kontrako txostena

6.4 Neurri zuzentzaileetan finkatutako epeak kontuan hartuta, proiektuaren sustatzaileak jarraipen fitxak bete eta jarraipen batzordeak baloratu:

- Aldeko txostena
- Aldeko txostena, neurri zuzentzaileekin
- Kontrako txostena, eta zigor-neurriak, behar izanez gero

PROIEKTUEN ERAGIN LINGUISTIKOA EBALUATZEKO PROZEDURA

URRATSEZ URRATS

6.1 Galdetegia erantzun

Proiektuak hizkuntza-txostena behar duen zehaztu

Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa ezinbestez egin beharko da eragin eremua arnasmunea bada. Arnasmunetzat hartuko da %70etik gorako euskararen indizea duen udalerria.

Eragin linguistikoa identifikatzeko kontuan hartu beharreko alderdiak:

- Biztanleen/erabiltzaileen euskararen ezagutza - Euskaldun kopurua
- Biztanleen/erabiltzaileen euskararen erabilera
- Eragin eremuaren hizkuntza paisaia (ahozkoa + idatzizkoa)
- Jardueren/zerbitzuen komunikazioa
- Adierazpen publikoetako euskararen erabilera

- Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintza
- Elkarreentako hizkuntza erabilera
- Hezkuntza ereduak
- Komunitatearen gizarte eta kultura bizitza

Euskararen ezagutza: proiektu edota jardueraren eraginez tokiko komunitateak biztanle, erabiltzaile, langile... euskararen ezagutza tasa aldatuko ote den aztertu nahi da. Hainbat faktore egon daitezke aldaketa aurreikusteko: etxebizitzak ugaritzea, bide azpiegiturak aldatzea, zerbitzuak ugaritzea, lantegiak eraikitzea...

Euskararen erabilera: proiektu edota jardueraren eraginez tokiko komunitateak biztanle, erabiltzaile, langile... euskararen erabilera tasa aldatuko ote den aztertu nahi da. Hainbat faktore egon daitezke aldaketa aurreikusteko: biztanleak, bisitariak, erabiltzaileak, langileak, etab. Ugartzea; eskainiko diren zerbitzuetan euskara ez aintzat hartzea.

Hizkuntza paisaia: paisaia horretan ikus edo entzun dezakegunak osatzen du hizkuntza paisaia; horiek idatziak edo ahozkoak izan daitezke. Idatziak: errotuluak (eraikin barrukoak edo kanpokoak izan daitezke), kartelak, seinaleak, webgunea... Ahozkoak: bozgorailuetatik entzuten duguna, musika...

Komunikazioak: proiektua gauzatuko duen eragileak eskaintzen dituen zerbitzuen edo jardueren berri ematerakoan, hizkuntzari dagokionez, nola jokatu den aztertuko da eta ordura arteko egoera aldatuko ote lukeen. Komunikazio horiek izan daitezke ahozkoak zein idatzizkoak.

Adierazpen publikoak: proiektua gauzatuko duen eragileak erabakien, iritzien berri eman beharko badu, horietan hizkuntzari dagokionez nola jokatu den aztertu nahi da eta horrek zein eragin izango duen eremu horretan.

Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintza: proiektua gauzatuko duen eragileak eskaintzen dituen zerbitzuen edo jardueretan euskarazko eskaintzak izango duen presentzia aztertu nahi da eta ordura arteko egoera aldatuko ote lukeen.

Elkarreentako hizkuntza erabilera: eragin eremuan elkarreak egongo balira, horietan hizkuntzari dagokionez, proiektuaren edota jardueraren eraginez aldaketarik emango den aztertu nahi da. Elkarre berriak sor daitezkeelako, elkarreentara jende berria tor daitezkeelako...

Hezkuntza ereduak: tokiko eskoletako hizkuntza eruedetan aldaketarik ematea aurreikusten den aztertu nahi da.

Komunitatearen gizarte eta kultura bizitza: proiektua edota jarduera egingo den tokiko komunitatearen (biztanleak, erabiltzaileak, langileak...) ohiturak: aisialdia dela, gastronomia dela, espresio kulturalak dira..., harremantzeko moduak ahozko komunikazioan izan dezakeen eragina, bertan edota kanpora joango diren aisialdiaz gozatzea..., aztertu nahi dira.

Proiektuen eragin linguistikoa baloratzeko atributuak hauek izango dira:

- Eraginaren izaera edo mota (positiboa, negatiboa edo neutroa)
- Ondorioa: eragin zuzena edo zeharkakoa
- Eraginaren intentsitatea: suntsipen maila, pertsonen arteko komunikazioan eragin zuzena duen kasuetan intentsitate maila altuena jasoko da.
- Hedadura: eragina duen eremua (auzoa, herria, eskualdea...)
- Unea: eragin aldia unean bertan edo aurrera begira
- Berreskuragarritasuna: giza baliabide bidezko berreraikitzea
- Aldizkakotasuna: eraginaren agertze erritmoa

Eragin Linguistikoaren Indize Orokorra

Horrela kalkukatzen da Eragin Linguistikoaren Indize Orokorra:

$$G = + (3 \text{ Intentsitatea} + 2 \text{ Hedadura} + \text{Unea} + \text{Eragina} + \text{Aldizkakotasuna} + \text{Berreskuragarritasuna})$$

Eraginaren garrantziaren balioak 12eta 80 bitartekoak dira. Honela sailkatzen dira:

- **Garrantzi gutxikoak** (edo bateragarriak): 20 puntutik behera
- **Moderatuak:** 20 eta 40 bitartean
- **Larriak:** 40 eta 60 bitartean
- **Kritikoak:** 60 puntutik gora

6.2 Indize osagarrien kalkulua

Informazio osagarria jasotze aldera, datu esanguratsuak emango dizkigute indize hauek:

- Hauskortasun indizea

Proiektuaren sustatzaileak eragin linguistikoaren txostena idatziko du, beharrezkoa denean. Txostenak bost atal nagusi izango ditu: sarrera, proiektua bera, zenbait datu esanguratsu, eraginaren azalpena eta proposaturiko neurri zuzentzaileak.

- Esku-hartzearen eraginaren indizea
- Euskararen ezagutzaren proiektzioaren indizea

Ebaluazioak izan ahalko lituzkeen emaitzak:

- Bideragarria
- Bere horretan bideragarria neurri zuzentzaileekin
- Ez bideragarria

6.3 Eragin linguistikoaren txostena

Proiektuaren sustatzaileak eragin linguistikoaren txostena idatziko du, beharrezkoa denean. Txostenak bost atal nagusi izango ditu: sarrera, proiektua bera, zenbait datu esanguratsu, eraginaren azalpena eta proposaturiko neurri zuzentzaileak.

0. Sarrera

Proiektuaren azalpen orokorra

1. PROIEKTUAREN DESKRIBAPENA

Zein azpiegitura eraikiko da? / Zein zerbitzu mota eskainiko da?

Zenbat denbora beharko da proiektua burutzeko?

Zein hedadura izango du?

Zein onura ekarriko dio inguruneari?

Tokiko beharrei erantzuten al dio proiektuak?

Zein arrazoi dela medio erabaki da proiektua egitea?

2. EBALUAZIO PROZESUA:

Ebaluazio prozesua zein izan den azalduko da: balorazio batzordean parte hartu duten kideen deskribapena, egindako ebaluazio-lanaren ibilbidea, jaso diren datuak zeintzuk izan diren, erabilitako metodologia etab.

3. ERAGIN LINGUISTIKOA

Azal ezazu proiektuaren eragina zein izango den adierazleak oinarri hartuta. Aldagai horien ondorioz, zein aldaketa emango dira eremu horretan? Horrek zertan alda lezake egoera soziolinguistikoa?

Proiektuak hizkuntzaren erabilera eta tokiko ekimenak sustatzeko sortuko dituen aukerak.

4. ONDORIOAK

Aztertutako adierazleen indizeak eta informazio osagarria eskaintzen diguten indizeak jasota, ondorio orokorrak aterako dira: eragin

mailaren balorazioa, adierazle kritikorik badagoen, lehentasunez neurri zuzentzaileak non jarri beharko lirartekeen...

5. NEURRI ZUZENTZAILEAK

Eragin posible horiei zein neurri zuzentzaile proposatzen zaien azaldu, neurri zuzentzaileen karta kontuan hartuz.

Neurri zuzentzaileen karta-eredua proposatzen da. Neurri zuzentzaileen karta-eredua da, tokian tokiko errealitateari erantzun behar diotelako. Agiri horrek neurri positiboak edo sustapenekoak jasoko ditu; neurri baztergarriak dira, baina, berdintasun eta proportzionaltasun printzipioetan oinarriturik. Adibidez: hitzarmenak, harre-ra-planak, informazio/sentsibilizazioa, aholkularitza, diru laguntzak, sustapena...

Aldez aurreko neurri zuzentzaileak

Proiektua egin aurretik ezarri beharrekoak:

— Egingo den proiektuen kopurua mugatzea, baldintza bereziak ezarriz arau subsidiarioetan. Kopuruaz gain, azpiegitura motak eta kokapena ere kontuan hartzea.

— Proiektua denboran luzatzea, inpaktua leunagoa izan dadin edo ezarri ahala neurriak hartu ahal izan daitezen.

— Etxebizitza libreen sustatzaileei eskatzea lehen-lehenik tokiko komunikabideetan eman dezatela eskaintzaren berri.

— Babestutako etxebizitzaren kasuan, herritarren beharrak kontuan hartzea, eta euskararen ezagutza baloratzea/eskatzea (legeak horretarako aukera ematen badu).

— Azpiegitura berriak eraikitzen diren kasuetarako (industriaguneak, komertzioak, geltokiak...), derrigorrezko hizkuntza irizpideak ezartzea: hizkuntza paisaia eta zerbitzua euskaraz.

— Zerbitzuak eskainiko diren kasuetan: 1. harrera/zerbitzua euskaraz eta 2. euskara plana, lana euskaraz egiteko konpromisoak (helburuak, ekintzak, epeak...)

— Bertako euskaldunei lehentasuna ematea lanerako, kanpora bizitzera joan behar ez izateko lan-kontuengatik. Lanpostu horietarako profil/titulazio egokirik ez badute, lantegiek beren gain hartzea

Aztertutako adierazleen indizeak eta informazio osagarria eskaintzen diguten indizeak jasota, ondorio orokorrak aterako dira: eragin mailaren balorazioa, adierazle kritikorik badagoen, lehentasunez neurri zuzentzaileak non jarri beharko lirartekeen.

langileen trebakuntza edo lanbide heziketako ikastegiaren eskaintza premietara egokitzea, kasu guztietan ere euskaraz.

— Arau lagungarri edo ondorengo plan partzialetan, eremu horretara datorren enpresa, saltoki edo dena delakoak euskararen erabilera plan edo ziurtagiria izatea baloratzea eta lehentasuna ematea.

— Herri erakundeekiko harreman hizkuntza zehazteko hitzarmenak.

Ondorengo neurri zuzentzaileak

Proiektua gauzatu ondoren hartu beharreko neurriak:

— Harrera-plan bereziak erdaldunentzat, herriko berezko hizkuntza euskara dela erakusteko.

— Sentsibilizazio/Motibazio saioak herritarrentzat, euskararen erabileran atzera egin ez dezaten.

— Funtzionamendu-irizpideak herriko talde eta elkarteentzat (guraso-, kultur-, kirol-...), ordura arte bezala euskaraz funtzionatzen jarraitzeko.

— Hitzarmenak, aholkularitza, diru laguntzak euskara planak garatzeko.

— Euskara ikastaroak, harrera ikastaroak eta mintzalagun egitasmoak, herritarrekin sortuko diren hizkuntza-ohiturak euskarazkoak izango direla bermatzeko.

— Haurrak herriko euskarazko ikastetxeetan matrikulatzeko kanpainak.

— Kulturarteko topaketak: etorri berrien eta bertako biztanleen arteko kulturarteko harremanak sustatzeko eta etorri berriek beren kulturaren berri ematea errazteko

— Bisitariak ugarituko diren kasuetarako, sentsibilizazio- eta kontzientziazio-saioak herriko merkatariekin, euskaraz funtzionatzen jarraitzeko.

6.4 Jarraipen sistema

1. Jarraipen batzordeko kideak

Jarduerak hizkuntza-txostena beharrezkoa badu, jarraipen batzordea prozesuaren hasieratik bertatik osatuko da.

Proiektuaren ezaugarrien arabera, batzordea gutxienez kide hauek osatzea komeni da:

- Udal-ordezkeriak eta gaiarekin zerikusia duten udal-langileak edo adituak
- Herritarrak
- Gizarte-eragileak (ikastetxeak, euskara eta kultura elkarteak, merkatariak...)
- Inplikaturako beste eragile batzuk

2. Jarraipen batzordearen funtzionamendua

Jarraipen batzordeak jasoko du jarduera abian jarri nahi duen enpresa, erakunde edo norbanakoak prestatutako hizkuntza-txostena. Hizkuntza-txosten horretan agertuko da jarduerak eragingo duen ingurunearen gaur egungo errealitate soziolinguistikoaren diagnostikoa, eta jarduerak egoera horretan izan dezakeen eragina.

Hizkuntza-txostena oinarri hartuta, jarraipen batzordeak erabakiko du proiektua bideragarria den bere horretan edo **neurri zuzentzaileak** proposatu behar diren.

Neurri zuzentzaileak proposatzen badira, horiek betetzeko **epeak** ere finkatuko dira, aldi berean. Epe horiek kontuan hartuta, jarraipena egiteko fitxak beteko dira, eta fitxetan azaldutako datuak oinarri hartuta, jarraipen batzordeak aldeko txostena emango dio proiektuari, beste hobekuntza neurri batzuk proposatuko ditu edo kontrako txostena eman, eta egoki irizten dion prozedura hasiko du, proiektua bertan behera uzteko, horretarako aukerarik bada. Azken kasu horretan, gainera, aztertu beharko du zigor-prozedurarik abian jarriko duen, sortutako kalteen ordain gisa.

7. ARAUAK ETA PROIEKTUAK GARATZEKO PLANGINTZA PROZESUAN KONTUAN HARTU BEHARREKO HAINBAT ALDERDI

I

Ikuspegi honetatik oso komenigarria da segidakoak kontuan izatea ELE bezalako egitasmo bat abian jartzeko garaian:

— Estatistika datuak eta ikerketa kualitatiboak: Tokiko hizkuntza- komunitatearen egoera ezagutzeko (datu soziolinguistikoak, EAS, EDB...).

— Herritarren parte hartzea (partaidetza prozesua, kontsulta publikoa): elkarlaneko plangintza edo plangintza kooperatiboa. Erabakiak hartzeko garaian herritarren ordezkariak.

— Oinarrizko hirigintza teknikan (lurren sailkapena, zonifikazioa eta arloz arloko ekintzak) ikuspegi berriak txertatzea: merkatu hirigintzatik gizarte hirigintzara. Hirigintza parte-hartzailea.

— Gastu publikoa eta inbertsioa: neurri zuzentzaileengatik gastua, adibidez.

— Ebaluazioa eta jarraipena: Araudiaren ezarpenaren jarraipenerako sistema zehaztu: jarraipen instituzionala eta jarraipen soziala.

8. ARLO EXEKUTIBOAN, AKADEMIKOAN ETA JURIDIKOAN EMANDAKO HAINBAT URRATS

I

— Lurraldea eta Hizkuntza I Jardunaldia: Lurraldea eta Hizkuntza. Hizkuntza eta Lurraldea.

– Donostian, 2014ko urtarrilaren 16 eta 17an.

– UPV/EHUren Carlos Santamaria zentroan.

– Lurraldea hizkuntzetatik. Bizipen eta kudeaketa moduak. **Koldo Telleria**, Arkitektoa, UPV/EHUko irakaslea.

– Lurraldearen garapena eta euskara. **Zigor Etxeburua**, Euskararako Zuzendari Nagusia eta **Ugaitz Iturbe**, Lurralde Garapeneko Zuzendaritza, Gipuzkoako Foru Aldundia.

– Arnasguneak euskararen normalizazio-prozesuan. **Iker Salaberria**, Kontseiluko koordinatzailea eta **Miren Seguro**, UEMAko koordinatzailea.

— Lurraldea eta Hizkuntza MOOC ikastaroa: oinarriak, erronkak eta praktika.

— Lurraldea eta Hizkuntza II Jardunaldia. Erronkak & Tresnak.

– Donostian, 2015eko otsailaren 5 eta 6an.

– UPV/EHUren Carlos Santamaria zentroan.

– Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa (ELE) tresnaren ibilbidea. **Goi-zane Arana**, UEMA.

– Eragin Linguistikoaren Ebaluzioa (ELE). Sistematizatzeko ereduaren aurkezpena. **Goizane Arana**, UEMA, eta **Joxean Amundarain**, GFA.

— Tolosaldeko Lurralde Zatiko Planean ELE tresna testeatzea.

— Euskararen erabilera normalizatzeko plana Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta bere organismo autonomoen jarduera esparruan 2013-2017 aldirako (ikus GAO, 249 zk., 2014-12-31).

17. artikulua. Eragin linguistikoaren ebaluazioa.

1. Gipuzkoako Foru Aldundiak bere politika publikoen eragin linguistikoa alde aurretik ebaluatzeko bitartekoak ezarriko ditu.

2. Ebaluazio horren printzipio nagusia izango da euskara osasuntsu dagoen guneeetan eta egoeretan euskararen erabileraren aurkako eraginik ez sortzea, eta, sortzekotan, zuzenketa neurri egokiez laguntzea.

3. Eragin linguistikoaren alde aurreko ebaluazioa beharko da departamentuen politikaren adierazle diren arau, proiektu, programa, azterketa eta ekimen guztietan, Diputatuen Kontseiluak onartu aurretik.

— Gipuzkoako Foru Aldundia: Udal Plangintzako hirigintza tresnak egokitzeke 7.000 biztanletik beherako udalentsat dirulaguntzak.

Erakunde onuradunari laguntza bakar bat emango zaio, eta, kalkulua egiteko, kontzeptu hauek hartuko dira kontuan:

– Hirigintzako dokumentuak idatzi eta izapidetzeak diruz lagundu daitekeen gastuaren %50era arte lor dezake, baina hoge mila euro (20.000 €) gainditu gabe.

– Generoaren edo hizkuntzaren eraginaren gaineko txostenak eta azterketak idazteak diruz lagundu daitekeen gastuaren %80ra arte lor dezake, baina bost mila euro (5.000 €) gainditu gabe.

— Gipuzkoako Foru Aldundia.: Euskararen erabilera sozialaren esparruan diru laguntzak emateko oinarri arautzaileak (2015eko deialdia). Gipuzkoako udaletan, toki entitateetan eta tokiko garapen agentzietan euskararen erabilera soziala sustatu eta normalizatzeko programak garatzeko diru laguntzak ematea arautzen duten oinarriak. ●

ELEREN ITURRIAK

ERAGIN LINGUISTIKOA

Snowdonia National Park Authority (2005) *Planning and the Welsh Language - the Way Ahead* (http://www.eryri-npa.gov.uk/__data/assets/pdf_file/0015/24360/linguistic_impact_assessment_eng.pdf)

Snowdonia National Park Authority (2011) *Community Linguistic Impact Assessment* (http://www.eryri-npa.gov.uk/_data/assets/pdf_file/0003/136641/SPG-3-Eng.pdf)

233/2012 DEKRETUA, azaroaren 6koa, xedapen orokorrak egiteko prozeduran euskararen erabileraren normalizazioaren ikuspegia txertatzeko araubidea ezartzen duena (http://www.kultura.ejgv.euskadi.eus/r46-714/eu/contenidos/decreto/bopv201205531/eu_def/index.shtml)

BERDINTASUNA

Alonso, I; Garcia-Vidal L.; Biencinto N. (2011) *Gipuzkoako Foru Aldundiaren izaera orokorreko xedapenen genero inpaktua ebaluatzeko txostenak egiteko jarraibideak* (http://www.gizaeskubideak.net/upload/documentos/eu/Directrices_Impacto_de_genero_euskara_A4.pdf)

LIIKaDI, Formación y Empleo. *Protocolo para la Evaluación del Impacto de Género en Castilla y León*. (http://www.jcyl.es/web/jcyl/binarios/821/658/Protocolo_para_la_evaluacion_del_impacto_de_genero.doc.pdf)

González, A.; Alonso, I. (1984) *Normativa con impacto de género positivo en la igualdad. Cómo elaborar una norma con impacto positivo en la igualdad de mujeres y hombres*. (<http://www.juntadeandalucia.es/institutodelamujer/ugen/sites/default/files/documentos/110.pdf>)

INGURUMENA/NEKAZARITZA

Iraunkortasunaren Analisia Nekazaritzan jardunaldia, Gipuzkoako Foru Aldundia. Jargi Aretoa, 2013ko ekainaren 26-27 (GFAko Nekazaritzako eta Landa Garapeneko Zuzendaritzak antolatutako jardunaldia)

Conesa, V. (2009) *Guía metodológica para la evaluación del impacto ambiental* http://centro.paot.mx/documentos/varios/guia_metodologica_impacto_ambiental.pdf

211/2012 DEKRETUA, urriaren 16koa, planen eta programen ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazio estrategikoa egiteko prozedura arautzen duena, Eusko Jaurlaritzak. <https://www.euskadi.eus/r48-bopv2/es/bopv2/datos/2012/11/1205082e.shtml>

HIRIGINTZA

Sánchez I. *Urbanismo con Perspectiva de Género*. <http://www.juntadeandalucia.es/iam/catalogo/doc/iam/2004/18542.pdf>

Azurtza I. (1997) "Hiritarren partaidetza hirigintza plangintzan: azterketa juridikoa eta praktikoa", *Eleria*, 2: 5-30 <http://www.euskomedia.org/PDFAnlt/Eleria/02/02005030.pdf>

ERANSKINAK

1. eranskina: ELE GALDETEGIA³

1. GALDETEGI LABURRA, PROIEKTU BATI BAIMENA EMATEKO HIZKUNTZA TXOSTENA BEHARREZKOA DEN ALA EZ ERABAKITZEKO

Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa ezinbestez egin beharko da, eragin eremua arnagunea - %70etik gora euskaldunak diren eremua - denean.

Gainontzeko kasuetan ondorengo galdetegi laburra bete beharko da:

Adierazlea	BAI/EZ	Mota	Ondorioa	Intentsitatea	Hedadura	Unea	Ir.	Itz.	Balioa
Biztanleriaren/erabiltzaileen euskararen ezagutzan - Euskaldun kopuruan									
Biztanleen/erabiltzaileen euskararen erabileran - Gizarte-bizitzaren hizkuntzan									
Eragin eremuaren hizkuntza paisaian (ahozkoa + idatzizkoa)									
Jardueren/zerbitzuen komunikazioan - Adierazpen publikoetako euskararen erabileran									
Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintzan									
Elkarteetako hizkuntza erabileran									
Hezkuntza ereduetan									
Komunitatearen gizarte eta kultura bizitzan									

- **Biztanleriaren/erabiltzaileen euskararen ezagutzan - Euskaldun kopuruan:** Ondorengo arrazoiren batengatik eragin eremura jendea etorriko dela aurreikusten bada, erantzuna baiezkoa izango da: etxebizitzak eraikiko direlako, lanpostuak sortuko direlako, aisialdi gunea eraikiko delako, bide azpiegituren eraikuntzek tokirako sarbidea erraztuko duelako, osasun eta hezkuntza zerbitzuak sortuko/hobetuko direlako, bestelako zerbitzuak sortuko/hobetuko direlako edota bestelako arrazoiren batengatik.
- **Biztanleen/erabiltzaileen euskararen erabileran - Gizarte-bizitzaren hizkuntzan:** Ondorengo arrazoiren batengatik eragin eremuko euskararen erabilera indizea alda dezakeela aurreikusten bada, erantzuna baiezkoa izango da: biztanle berriak, bisitariak edota langileak etorriko direlako; Proiektuak edota zerbitzu/jarduerak pertsonen arteko komunikazioan eragin zuzena izango duelako; adibidez, eskainiko diren zerbitzu/jarduerak jendaurreko harremana eskatzen dutelako ;edota, beste arrazoiren batengatik.
- **Eragin eremuaren hizkuntza paisaian (ahozkoa + idatzizkoa):** Eragin eremuko hizkuntza paisaia- errotuluak, seinaleak, webgunea, bozgorailuetako hizkuntza...- eraldatuko dela aurreikusten bada, eta aldaketa horren eraginez gaztelaniaren erabilera areagotuko dela edota euskarak lehentasunik ez duela izango aurreikusten bada, erantzuna baiezkoa izango da.
- **Jardueren/zerbitzuen komunikazioan-Adierazpen publikoetako euskararen erabileran:** Proiektu, jarduera edota zerbitzuen eraginez, ahozko edota idatzizko komunikazioetako zein adierazpen publikoetako hizkuntzan gaztelaniaren erabilera areagotuko dela edota euskarak lehentasunik ez duela izango aurreikus badaiteke, erantzuna baiezkoa izango da.
- **Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintzan:** Jarduera edota zerbitzuetako hizkuntzan gaztelaniaren erabilera areagotuko dela edota euskarak lehentasunik ez duela izango aurreikus badaiteke, erantzuna baiezkoa izango da.
- **Elkarteetako hizkuntza erabileran :** Proiektuaren eraginez, eremu horretan egon daitezkeen gazte-, kultura-, kirol-, aisialdi- elkarteetako, etab-etako hizkuntza erabileran aldaketarik emango dela aurreikus badaiteke, eta euskararen presentzia gutxiagotuko dela aurreikus badaiteke, erantzuna baiezkoa izango da.
- **Hezkuntza ereduetan:** Eskainiko diren hezkuntza ereduetan aldaketarik izango dela aurreikus badaiteke, D ereduaz gaindi, beste eredu batzuka sar daitezkeela aurreikus badaiteke, erantzuna baiezkoa izango da.
- **Komunitatearen gizarte eta kultura bizitza:** Proiektuaren eraginez aisialdi ohiturak, harreman sareak, tradizioak, espresio-kulturalak aldatuko direla aurreikusten bada, erantzuna baiezkoa izango da.

2. eranskina: PROIEKTUEN ERAGIN LINGUISTIKOA BALORATZEKO ATRIBUTUAK ETA ERAGIN LINGUISTIKOAREN INDIZE OROKORRA

2.1 Eragin Linguistikoak Baloratzeko Atributuak

PARAMETROA	BALIOA
Izaera (Mota)	
Positiboa edo onuragarria	+
Negatiboa edo kaltegarria	-
Neutroa	
Ondorioa/Eragina	
Zeharkakoa edo bigarren mailakoa	1
Zuzena edo lehen mailakoa	4
Intentsitatea (premisekin lotu)	
Baxua	1
Ertaina	2
Altua	4
Oso altua	8
Kritikoa	(+4)
Hedadura	
Puntuala	1
Partziala	2
Zabala	4
Osoa	8
Kritikoa	(+4)
Unea	
Epe luzera	1
Epe ertainera	2
Epe motzera	4
Berehala	8
Kritikoa	(+4)
Berreskuragarritasuna	
Berehalako berreskuratze osoa	1
Epe ertaineko berreskuratze osoa	2
Berreskuratze arindua edo partziala	4
Ezin berreskuragarria	8
Aldizkakotasuna	
Irregularra eta etenaldiak	1
Aldizkakoak	2
Etengabeak	4

2.2. ERAGINAK BALORATZEKO IRIZPIDEAK

a) *Eraginaren izaera edo mota.* Eraginak onuragarriak, kaltegarriak edo neutroak izan daitezke. Onuragarriak zeinu positiboarekin bereizten dira eta kaltegarriak, berriz, zeinu negatiboarekin.

Prebentzio neurri moduan, bisitari, biztanle berri edota langileak etorri direla aurreikusten bada, zuzenean kaltegarri baloratuko da.

Daturik ez dugun kasuetan, arrisku adierazgarri izango da, beraz, prebentzioaren ikuspegitik, daturik ez dagoenean badaezpadako neurria hartuko dugu eta arriskutzat joko dugu.

Arnasguneetan, eragin neutroak negatibotzat hartuko dira. Gai-nontzeko kasuetan, neutroak erdia baino gehiago badira, negatibotzat hartuko dira.

b) *Eragina.* Ekintza baten eragina “zuzena” izan daiteke, hau da, modu zuzenean eragiten denean, edo “zeharkakoa”, lehen eraginaren ondorioz sortzen denean.

Balorazioaren ondorioetarako kontuan hartzen da:

- Bigarren mailako eragina 1
- Eragin zuzena 4

c) *Garrantzia/Intentsitatea* Adierazten du eragina sortzen den eremuan erasandako faktorearen gainean alderdiak duen intzidentzia.

Garrantzia neurtzeko kontuan hartzen da:

- Baxua 1
- Ertaina 2
- Altua 4
- Oso altua 8
- Erabatekoa 12

Pertsonen arteko harremanean zuzenean eragingo badu esku-hartzeak, intentsitatea **erabatekoa** izango da.

d) *Hedadura.* Eragina proiektuaren edo jardueraren inguru jakin batean kokatu daiteke (puntuala) edo eremu guztira hedatu daiteke (osoa).

Hedadura modu honetan baloratzen da:

- Eragin puntuala (kalea) 1

- Eragin partziala (auzoa) 2
- Eragin zabala (herria) 4
- Eragin osoa (eskualdea) 8

Eraginaren eremua “leku kritikotzat” hartzen bada, lortutako balioari lau (4) unitate erantsi behar zaizkio.

e) **Unea.** *Ekintzaren eta eragina agertzen den unearen arteko denborari deitzen zaio.*

Honela baloratzen da unea:

- Berehala 1
- Epe motzera (urtebete baino gutxiago) 2
- Epe ertainera (1 eta 5 urte bitartean) 4
- Epe luzera (5 urte baino gehiago) 8

Eragina agertzen den unea kritikotzat hartzen bada, lortutako balioari lau (4) unitate erantsi behar zaizkio.

h) **Berreskuragarritasuna.** *Neurri zuzentzaileak aplikatu ondoren hasierako egoera soziolinguistikoaren baldintzak berreskuratzeko aukera neurtzen da (osoki edo partzialki).*

- Berreskuragarritasuna honela baloratzen da:
- Berreskuratzea osoa eta berehalakoa izan daiteke 1
- Berreskuratzea osoa izan daiteke epe ertainera 4
- Berreskuratzea partziala izan daiteke (arindu) 8
- Ezin da berreskuratu 12

k) **Aldizkakotasuna.** *Eraginaren agertze erritmoari buruzko ezaugarria.*

Balio hauek ematen zaizkio:

- Eraginak etengabeak direnean 4
- Eraginak aldizkakoak direnean 2
- Etenaldiak daudenean 1

2.3 Eraginaren Garrantzia/ Eragin Linguistikoaren Indize Orokorra

$G = ++$ (3 Intentsitatea + 2 Hedadura + Unea + Eragina + Aldizkakotasuna + Berreskuragarritasuna)

Eraginaren garrantziaren balioak 12 eta 80 bitartean mugitzen dira.
Honela sailkatzen dira:

Garrantzi gutxikoak (edo bateragarriak): 20 puntutik behera

Moderatuak: 20 eta 40 bitartean

Larriak: 40 eta 60 bitartean

Kritikoak: 60 puntutik gora

ERAGINAREN GARRANTZIA	BALIOA GUZTIRA
Garrantzi gutxikoak	0-15
Moderatuak	15-35
Larriak	35- 60
Kritikoak	60tik gora

3. eranskina: TEKNIKARIEN PRESTAKUNTZARAKO MOLDATUTAKO ADIBIDE BAT

Hiriburuaren ondoan dagoen hiru mila biztanleko arnagune batean merkataritza zentro bat irekitzekoak dira.

	+/-	1/2/4/8/1 2	1/2/4/8/1 2	1/2/4/8/12	1/4	1/2/4	1/2/4/8	
ELE ADIERAZLEAK	MOT A	INTEN- TSITATEA	HEDADUR A	UNEA	ERAGIN A	ALDIZAK A- KOTASUN A	BERRESK U- RAGARRI TA-SUNA	BALIO A
Euskararen ezagutza		4	8	8	4	4	2	46
Euskararen erabilera		8	8	8	4	4	2	58
Hizkuntza paisaia		8	1	8	4	4	2	44
Komunikazioak		4	8	4	1	1	2	36
Adierazpen publikoak								0
Euskarazko eskaintza		8	8	8	4	2	2	56
Elkarteetako hizkuntza erabilera								0
Hezkuntza ereduak								0
Gizarte eta kultur bizitza		4	8	2	1	2	2	35

4. eranskina: INDIZE OSAGARRIEN KALKULUA

Indize hauek informazio osoa jasotzea dute helburu. Beraz, eskuhartzean arabera izango da indize hauen erabilpena.

Honakoak eredu batzuk baino ez dira, beraz, moldagarriak izan daitezke.

4.1 HAUSKORTASUN INDIZEA

Indizea aldagai hauez osatuta dago: biztanle kopurua, euskaldun portzentajea, etxean euskaraz egiten duten pertsonen portzentajea, euskara lehen-hizkuntza duten pertsonen portzentajea, UEMAKo udalerriak eta EBPN daukatena. Aldagai bakoitzaren eskala egin da, eta tarte bakoitzari puntuazio bat eman zaio, taula honetan zehazten den bezala:

	ESKALA	BALIOA
Udalerriko biztanle kopurua	500 biztanletik behera	1
	501 eta 1.000 biztanle bitartean	2
	1.001 eta 3.000 biztanle bitartean	3
	3.001 eta 5.000 biztanle bitartean	4
	5.001 eta 20.000 biztanle bitartean	5
	20.000 biztanletik gora	6
Euskaldun portzentajea	%90etik gora	6
	%90 eta %80 bitartean	5
	%80 eta %70 bitartean	4
	%70 eta %60 bitartean	3
	%60 eta %50 bitartean	2
	%50etik behera	1
Lehen hizkuntzaren portzentajea	%90etik gora	6
	%90 eta %80 bitartean	5
	%80 eta %70 bitartean	4
	%70 eta %60 bitartean	3
	%60 eta %50 bitartean	2
	%50etik behera	1
Etxeko hizkuntzaren portzentajea	%90etik gora	6
	%90 eta %80 bitartean	5
	%80 eta %70 bitartean	4
	%70 eta %60 bitartean	3
	%60 eta %50 bitartean	2
	%50etik behera	1

Euskararen inguruko egituraketa	UEMAkoak dira eta EBPN daukate	0
	Edo UEMAkoak dira edo EBPN daukate	2
	Bat ere ez	4

- 8 eta 3 punturen artean Hauskortasun txikia

FORMULA: $[(\text{etxeko hizkuntza} \times 2) + \text{euskaldunak} + \text{ama hizkuntza}) / 3] + (\text{herriaren tamaina} + \text{euskara babesa})$

4.2 PLANAREN ERAGINAREN INDIZEA

Indize horren helburua da planaren barruko ekintzek hizkuntzarengan izango duten eragina neurtzea. Aldagai hauek osatzen dute:

- Herriaren tamaina
- Garapen-ardatzarekiko hurbiltasuna
- Euskaldun portzentajea, kontuan izanda portzentajea zenbat eta txikiagoa izan orduan eta eragin handiagoa izango duela eta erdalduntzeko arriskua handiagoa izango dela.
- Etxean euskaraz hitz egiten duten pertsonen portzentajea. Portzentajea zenbat eta txikiagoa izan, arriskua orduan eta handiagoa.
- Euskara lehen-hizkuntza duten pertsonen portzentajea. Arriskua handiagoa, portzentaje txikiagoa.
- Euskara babesteko ekintzak.
- Jarduera ekonomikoen intzidentzia planak estimatutakoaren arabera, eta horren gehieneko garapena ulertuz. Arloa hiru multzotan banatu da.
- Biztanleriaren handitze-portzentajea, bizi diren biztanleen arabera eta proiektuaren arabera eraiki beharreko etxebizitza kopuruaren arabera.

	ESKALA	BALIOA
Udalerriko biztanle kopurua	500 biztanletik behera	1
	501 eta 1.000 biztanle bitartean	2
	1.001 eta 3.000 biztanle bitartean	3
	3.001 eta 5.000 biztanle bitartean	4
	5.001 eta 20.000 biztanle bitartean	5
	20.000 biztanletik gora	6
Erakarpen poloarekiko hurbiltasuna	Hiriburutza	4
	Gehiengo hurbiltasuna	3
	Tarteko hurbiltasuna	2
	Urruntasuna	1
Euskaldun portzentajea	%90etik gora	1
	%90 eta %80 bitartean	2
	%80 eta %70 bitartean	3
	%70 eta %60 bitartean	4
	%60 eta %50 bitartean	5
	%50etik behera	6
Ama hizkuntzaren portzentajea	%90etik gora	1
	%90 eta %80 bitartean	2
	%80 eta %70 bitartean	3
	%70 eta %60 bitartean	4
	%60 eta %50 bitartean	5
	%50etik behera	6
Etxeko hizkuntzaren portzentajea	%90etik gora	1
	%90 eta %80 bitartean	2
	%80 eta %70 bitartean	3
	%70 eta %60 bitartean	4
	%60 eta %50 bitartean	5
	%50etik behera	6
Euskara mantentzeko interesa	UEMAkoak dira eta EBPN daukate	0
	Edo UEMAkoak dira edo EBPN daukate	2
	Bat ere ez	4
Aurreikusitako etxebizitza portzentajea, dauden etxebizitza guztiekiko	%31tik gora	4
	%29 eta %21 bitartean	3
	%20 eta %11 bitartean	2
	%11tik behera	1
Jarduera ekonomikoen kokaleku mota	Erdigunean	0
	Auzoren batean	4
	Kanpoaldean	8

FORMULA: $(\text{Etxebizitza} \times 5) + ((\text{Euskaldunak} + \text{Etxeko hizkuntza} + \text{Lehen Hizkuntza})/3) + \text{hurbiltasuna} + \text{euskara babes} + \text{jarduera ekonomikoen kokaleku mota}$

Indizea 8 eta 47 puntu artekoa izan daiteke. Puntuazioaren arabera hiru tarte ezarri dira:

- 47 eta 35 puntu bitartean eragin handia
- 34 eta 21 puntu bitartean eragin ertaina
- 20 eta 8 puntu bitartean eragin txikia

4.3 EUSKARAREN EZAGUTZAREN PROIEKZIOAREN INDIZEA

Indize honek bizitegi-asantamendu berriek euskararen ezagutzan izango duen eragina kalkulatzeko du.

Gehiengoan hipotesi batetik abiatuko gara, hau da, planean aurreikusitako bizitegi-asantamendu kopuru handiena betetzeko dela da hipotesia.

Udalbarrutia	Bizitegi berrien kopurua (Etxebizitzak)	Biztanleak (biztanleak X 3)
Abaltzisketa	12	36

Etxebizitza horietara sartuko diren biztanleak egungo migrazio-joeren arabera kalkulatu dira.

Adibidez:

Biztanle berrien euskararen jatorria eta ezagutza
Tolosaldekoak
Gipuzkoako gainerako lekuetakoak
EAEko gainerako lekuetakoak
Nafarroakoak
Espainia eta atzerria
Biztanle berriak

Migrazio horien jatorria elementu erabakitzaileetako bat izango da euskararen ezagutzari dagokionez.

Adibidez:

Euskararen ezagutza jatorriaren arabera				
	Tolosaldea	Gipuzkoa	Nafarroa	Gainerako EAE
Erdaldunak	%13,2	%33,7	%80,7	%56,8
Pasiboak	%15,8	%16,4	%7,6	%17,8
Euskaldunak	%71	%49,9	%11,7	%25,4
*Estatutik edo atzerritik etorriak				

Indize horien bidez bizitegi-asetamendu berrietako biztanleen banaketa kalkulatu da, euskararen ezagutzaren arabera.

Adibidez:

Udalbarrutia	Biztanle berriak	Etorritako erdaldunak	Etorritako euskaldun pasiboak	Etorritako euskaldunak
Abaltzisketa	36	16	4	14

Biztanle euskaldunen ezagutza-tasa kalkulatzeko, kontuan izan behar dira guztizko biztanleria eta migrazio-prozesuaren ondorioz egongo diren biztanle euskaldunak.

Adibidez:

Udal barrutia	Biztanle berriak	Biztanle euskaldunak	Euskaldunen % Planaren proiektzioaren arabera	Euskaldunen % gaur egun	Galera %
Abaltzisketa	352	297	88,5	94,1	5,6

5. eranskina: HOBKUNTZA NEURRIAK ETA NEURRI ZUZENTZAILEAK

Zein neurri zuzentzaile edo hobekuntza neurri aplikatuko dira:

- Biztanleen/erabiltzaileen euskararen ezagutzan - Euskaldun kopuruan

- Biztanleen/erabiltzaileen euskararen erabileran
- Eragin eremuaren hizkuntza paisaian (ahozkoa + idatzizkoa)
- Jardueren/zerbitzuen komunikazioan
- Adierazpen publikoetako euskararen erabileran
- Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintzan
- Elkarreetako hizkuntza erabileran
- Hezkuntza ereduetan
- Komunitatearen gizarte eta kultura bizitzan

Neurri zuzentzailea	Eragilea	Epea
Biztanleen/erabiltzaileen euskararen ezagutzan - Euskaldun kopuruan		
Biztanleen/erabiltzaileen euskararen erabileran		
Eragin eremuaren hizkuntza paisaian (ahozkoa + idatzizkoa)		
Jardueren/zerbitzuen komunikazioan		
Adierazpen publikoetako euskararen erabileran		
Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintzan		

6.eranskina: ELE_JARRAIPENERAKO-FITXA

JARRAIPENA EGITEKO FITXA		ELE Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa														
ERAGILEA:ENPRESA/ ERAKUNDEA		Eskatutakoa				Jarraipena				Zuzenketa ondoren						
PROIEKTUA/JARDUERA:		eus	gazt	biak	pikt	best	eus	gazt	biak	pikt	best	eus	gazt	biak	pikt	best
JARRAIPENAREN DATA:																
Neurri zuzentzaileetan jasotako baldintzak																
ERABILERA HERRITARREKIN	Ahozko harremanak	Lehen hitza aurrez aurre														
		Telefonoz														
		Erantzungailuan														
		Bozgorailua														
		Bilerak														
ERABILERA ADMINISTRAZIOAREKIN	Idatzizko harremanak	Oharrak														
		Komunikazio orokorrak														
		Esku-oriak														
		Menuak eta kartak														
		Fakturak/ordainagiriak														
HIZKUNTZA PAISAIA (testuen kopiak jaso)	...															
	Ahozko harremanak															
	Idatzizko harremanak	Gutunak														
		Mezu elektronikoak														
		...														
HIZKUNTZA PAISAIA (testuen kopiak jaso)	Kanpo paisaia	Errotuluak														
	Barne paisaia	Oharrak														
		Etiketak														
		Bilgarriak														
	...															

		Eskatutakoa					Egiatzatutakoa					Jarraipena				
		B2 ahoz	B2	C1 Ahoz	C1	C2	B2 Ahoz	B2	C1 Ahoz	C1	C2	B2 Ahoz	B2	C1 Ahoz	C1	C2
Hizkuntza gaitasuna	Langilea 1															
	Langilea 2															
	Langilea 3															
	Langilea 4															
	Langilea 5															
	...															
OHARRAK																

Gainerako neurri zuzentzaileen jarraipena				
Arloa	Helburua	Neurri zuzentzailea	Adierazlea	Adierazlearen betetze-maila (adibidez: %, bai/ez...)
Biztanleen/erabiltzaileen euskararen ezagutzan – Euskaldun kopuruan				
Biztanleen/erabiltzaileen euskararen erabileran				
Eragin eremuaren hizkuntza paisaia (ahozkoa + idatzizkoa)				
Jardueren/zerbitzuen komunikazioan				
Adierazpen publikoetako euskararen erabileran				
Jardueren/zerbitzuen euskarazko eskaintzan				
Biztanleria				

OHARRAK

1. Artikulua jaso eta argitaratzeko garaian, Zigor Etxebarua Urbizuk Gipuzkoako Foru Aldundiko Euskara Zuzendari kargua betetzen zuen (hain zuzen, 2011-2015eko epealdian izan zuen ardura hori). 2015eko maiatzean izandako Foru Hauteskundeen ondoren kargua utzi zuen (Argitalpen Batzordearen oharra).
2. V. Mapa eta Inkesta soziolinguistikoa, 2011.
3. ELE galdetegiaren bertsio murriztua da honakoa. Tolosaldeko Lurraldearen Zatiko Planaren ebaluazioa egiteko ELEren bertsio luzea erabili genuen, Galeseko eremuan oinarritua.